

Nota van B&W

Onderwerp Instellen hoger beroep bij Raad van Arbitrage voor de Bouw inzake Calatravabrug Citer

Portefeuillehouder drs. Th.L.N. Weterings, J.J. Nobel, S. Bak
Collegevergadering 8 oktober 2013
Inlichtingen Peter Klaver (023 5673560)
Registratienummer 2013.0070504

Inleiding

Op 11 juli 2013 is door de Raad van Arbitrage voor de Bouw een scheidsrechterlijk vonnis gewezen in het lang lopende geschil van de gemeente met de aannemers van de Calatravabruggen Citer, Harp en Luit. Bij besluiten in beroep te gaan tegen de uitspraak met betrekking tot de brug "Citer". Wij beperken ons beroep tot de brug "Citer" en zien af van beroep tegen de uitspraak met betrekking tot de bruggen Harp en Luit, alsmede tegen de aannemerscombinatie DVH V.O.F. Grondslag hiervoor is het gegeven dat de door ons gewraakte werkzaamheden zijn uitgevoerd **met** instemming van de Bouwdirectie.

Context

Op 11 juli 2013 is door de Raad van Arbitrage voor de Bouw scheidsrechterlijk vonnis gewezen inzake de door ons aangespannen zaak om verhaal op de bouwers van de bruggen "Citer", "Harp" en "Luit" (bijlage). Na bestudering van het vonnis, inwinning van juridisch advies en overleg met onze advocaat stellen wij voor af te zien van beroep tegen de uitspraak met betrekking tot de bruggen "Harp" en "Luit", alsmede tegen de aannemerscombinatie DVH V.O.F. Dit omdat wij moeten accepteren dat de door ons gewraakte werkzaamheden zijn uitgevoerd **met** instemming van de Bouwdirectie. Tegen de uitspraak inzake het bouwbedrijf Victor Buyk Steel Construction N.V. (hierna: VBSC) met betrekking tot de brug "Citer" stellen wij voor wel in beroep te gaan en een schadebedrag te eisen van circa € 1,5 miljoen (exclusief wettelijke rente vanaf 16 juli 2012). Wij menen dat termen aanwezig zijn om de vordering tegen dit bedrijf inzake de brug "Citer" te continueren, een en ander op basis van de navolgende argumenten:

- Vanaf het moment van constateren is het bedrijf continu aangesproken op haar coatinggarantie en het niet nakomen van haar plicht tot herstel, dan wel het vergoeden van de door ons gemaakte kosten;
- Het gegeven dat niet of niet goed onder de kerbs (de betonnen randelementen op de zijkanten van de bruggen) is gecoat;
- De alsnog aangebrachte primer onder slechte omstandigheden is aangebracht en niet heeft kunnen uitharden;
- Wij hebben aangegeven dat die primer onder slechte omstandigheden is aangebracht en derhalve roestvorming geheel voor rekening van de betreffende bouwer zou zijn;
- Het staal onder de coating is gaan roesten, daar waar VBSC gegarandeerd heeft dat dat niet zou gebeuren;
- Het bedrijf in 2008 het standpunt is gaan innemen dat onder de kerbs niet gecoat behoefde te worden, terwijl vaststaat dat dat onjuist is.

Afweging

De garantie, het niet nakomen van de garantie, het onder slechte omstandigheden coaten en later aangegeven dat onder de kerbs niet gecoat hoefde te worden, geeft ons aanleiding vast te stellen dat de bouwer niet conform de afspraken heeft gehandeld en dat deze afwijkingen nimmer bijvoorbeeld door de bouwdirectie zijn geaccordeerd. Wij achten dit voldoende grond om in beroep te gaan tegen het vonnis, waar het betreft de bouwer VBSC en de brug de Citer. In elk geval rechtvaardigt de gang van zaken niet dat wij berusten in het niet verkrijgen van een schadevergoeding.

Juridische aspecten

Het instellen van beroep tegen een vonnis van de Raad voor Arbitrage voor de Bouw dient op grond van het Arbitragereglement van 1 december 2012 binnen drie maanden na de datum van het vonnis te worden ingesteld.

Besluit

Op grond van het voorgaande hebben wij besloten om:

1. beroep in te stellen tegen het vonnis van de Raad van Arbitrage voor de Bouw van 11 juli 2013 voor zover het betreft de brug "Citer" en bouwbedrijf Victor Buyk Steel Construction N.V.;
2. deze nota ter informatie te zenden aan de raad.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
namens dezen,
de portefeuillehouders,

bl
drs. Th.L.N. Weterings

J.J. Nobel

S. Bak

Bijlage(n)

1. Scheidsrechterlijk vonnis 11 juli 2013.

Nr. 33.984

SCHEIDSRECHTERLIJK VONNIS
ter zake van een geschil tussen

de publiekrechtelijke rechtspersoon
GEMEENTE HAARLEMMERMEER,
zetelend te Haarlemmermeer,

hierna te noemen "opdrachtgeefster",

e i s e r e s,

gemachtigde: mr. P.A.J. Peeters, advocaat te Rotterdam,

en

1. de vennootschap onder firma DVH V.O.F.,
gevestigd te Warmenhuizen,

alsmede haar vennoten

1a. de besloten vennootschap
AANNEMINGSBEDRIJF K. DEKKER B.V.,
gevestigd te Warmenhuizen,

1b. de besloten vennootschap
SLOT BEHEER VINKEVEEN B.V., voorheen Aannemings-
bedrijf Vobi B.V.,
gevestigd te Vinkeveen,

1c. de besloten vennootschap
BEHEERMAATSCHAPPIJ HET ACHTERLAND B.V., voor-
heen Van der Horst Holding Heeswijk-Dinther B.V.,
gevestigd te Roosendaal,

hierna gezamenlijk te noemen "aanneemster civiel",

alsmede

2. de rechtspersoon naar Belgisch recht
VICTOR BUYCK STEEL CONSTRUCTION N.V.,
gevestigd te Eeklo (België),

hierna te noemen "aanneemster staal",

v e r w e e r s t e r s,

gemachtigde: mr. C.M. van der Corput, advocaat te Veldhoven.

HET SCHEIDSGERECHT

1. Ondergetekenden, MR. E.J. VAN SANDICK, wonende te Bentveld, lid-jurist van het College van Arbiters van de Raad van Arbitrage voor de Bouw, en

IR. J. ROSSING, wonende te Vinkeveen, en IR. M.A.M. BELJAARS, wonende te 's-Hertogenbosch, beiden lid-deskundige van het genoemde College van Arbiters, hierna gezamenlijk te noemen: arbiters, zijn door de voorzitter van deze Raad overeenkomstig de statuten van de Raad benoemd tot scheidslieden in dit geschil. Arbiters hebben hun benoeming schriftelijk aanvaard. Bij brief d.d. 28 november 2012 is daarvan mededeling gedaan aan partijen. Overeenkomstig de statuten van de Raad is aan het scheidsgerecht toegevoegd mr. Y.R.R.R. de Mul, secretaris van de Raad.

HET VERLOOP VAN DE PROCEDURE

2. Voor de loop van het geding wordt verwezen naar de volgende stukken:
  - de memorie van eis d.d. 16 juli 2012, binnengekomen op 17 juli 2012, met producties 1 tot en met 18 (bij eis);
  - de memorie van antwoord van aanneemster civiel, met producties 1 tot en met 26 (bij antwoord civiel);
  - de memorie van antwoord van aanneemster staal, met producties 1 tot en met 75 (bij antwoord staal);
  - de memorie van repliek, tevens houdende wijziging eis, met producties 1 tot en met 6 (bij repliek);
  - de memorie van dupliek van aanneemster civiel, met producties 27 tot en met 29;
  - de memorie van dupliek van aanneemster staal, zonder verdere producties;
  - de brief van mr. Peeters d.d. 19 juni 2013 met daarbij drie tekeningen;
  - de pleitnotities van mr. Peeters;
  - de pleitnotities van mr. Van der Corput (twee maal);
  - ter zitting door opdrachtgeefster overgelegd: een bundel met zeven kopieën A4-formaat van tekeningen plus afschrift van een mail, een bundel met acht kopieën A4-formaat van tekeningen alsmede twee losse kopieën A4-formaat van tekeningen.

3. De mondelinge behandeling van het onderhavige geschil heeft plaatsgevonden op maandag 24 juni 2013 in een vergaderzaal van NH Schiphol Airport te Hoofddorp, waarbij behalve arbiters en de secretaris de volgende personen aanwezig waren:
  - aan de zijde van opdrachtgeefster: mr. Peeters voornoemd, ir. H.A. Sikkel, directeur van Sikkel Bouwmanagement B.V., wonende te Aerdenhout, drs. J.P. Zuurbier, directeur bij opdrachtgeefster, wonende te Leiden, en

S.T.J.M. van der Laan, projectleider bij opdrachtgeefster, wonende te Voor-
schoten;

- aan de zijde van aannemster: mr. Van der Corput voornoemd, mevrouw P.A. de Mild, bedrijfsjurist bij aannemster staal, wonende te Brakel (België), ir. G.P. van Tieghem, projectdirecteur bij aannemster staal, wonende te Heusden (België), prof. ir. W.K.M.J. Hoeckman, gedelegeerd bestuurder van aannemster staal, wonende te Gent (België), R.M. de Rijk, directeur van aannemster civiel sub 1b, wonende te Vinkeveen, L. van der Horst, directeur van aannemster civiel sub 1c, wonende te Oss, en ing. M.J.M. Stoop, directeur van aannemster civiel sub 1a, wonende te Opmeer.

DE GRONDEN VAN DE BESLISSING

de bevoegdheid

4. De bevoegdheid van arbiters tot beslechting van het onderhavige geschil bij scheidsrechterlijk vonnis staat onbetwist tussen partijen vast. Zij berust op paragraaf 49 van de toepasselijke Uniforme Administratieve Voorwaarden voor de uitvoering van werken 1989 (UAV 1989), waarin een arbitraal beding is opgenomen dat verwijst naar de Raad en zijn statuten.

de feiten

5. Tussen partijen staat het volgende vast:
  - a. opdrachtgeefster heeft aan aannemster civiel op 23 november 2001 opdracht gegeven tot het uitvoeren van civiele werkzaamheden ten behoeve van de bouw van drie bruggen over de Hoofdvaart in de gemeente Haarlemmermeer tegen een aanneemsom van (€ 7.855.000,00 + € 38.571,00 =) € 7.893.571,00 exclusief btw; deze opdracht is bij brief van 6 december 2001 bevestigd (productie 1 bij antwoord civiel);
  - b. opdrachtgeefster heeft daarnaast aan aannemster staal op 6 december 2001 opdracht verstrekt tot het uitvoeren van het staalwerk voor de drie bruggen voor de aanneemsom van (€ 10.742.000,00 + € 240.504,00 =) € 10.982.504,00 exclusief btw (productie 1 bij antwoord staal);
  - c. directie is gevoerd door een vennootschap onder firma met Arcadis voor het civiele deel en Santiago Calatrava Architectenbureau te Zürich voor het staaldeel (verder te noemen: de directie);
  - d. tussen aannemster civiel en aannemster staal is een coördinatieovereenkomst gesloten op 6 december 2001 (productie 2 bij eis);

- e. opdrachtgeefster heeft een onderzoek laten doen naar de aangetroffen corrosie; het rapport daarvan is opgemaakt door Witteveen+Bos, gedateerd 14 juli 2005;
- f. opdrachtgeefster heeft in 2008 in kort geding van aannemster staal gevorderd dat zij de geconstateerde roestvorming zou herstellen; deze vordering is bij gebreke aan spoedeisend belang in kort geding afgewezen;
- g. omdat aannemsters niet voor eigen rekening de schade wensten te herstellen, heeft opdrachtgeefster deze door een derde laten herstellen.

de vordering en het verweer:

- 6. Opdrachtgeefster stelt dat beide aannemsters op grond van verborgen gebrek (paragraaf 12 lid 2 sub b UAV 1989), van een waarschuwingsplicht tegen een kennelijke fout in het bestek (paragraaf 6 lid 14 UAV 1989), althans aannemster staal op grond van een garantieverplichting (paragraaf 22 UAV 1989) aansprakelijk is/zijn voor de door opdrachtgeefster geleden schade door roestvorming aan de bruggen. Zij verzoekt daarbij arbiters te bepalen welke aannemster in welke mate draagplichtig is. Zij vordert derhalve voor eis, zoals aangevuld bij repliek:

Bij scheidsrechterlijk vonnis, voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad, rechtsprekende als goede mannen naar billijkheid, aannemsters te veroordelen, ieder voor een door arbiters vast te stellen gedeelte, aan opdrachtgeefster te vergoeden de door opdrachtgeefster gemaakte kosten van herstel, in totaal tot een bedrag van € 3.751.110,00, te vermeerderen met btw en te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf de dag van indiening van de memorie van eis tot aan de dag der algehele voldoening, althans een door arbiters naar redelijkheid en billijkheid vast te stellen schadebedrag, met veroordeling van aannemsters in de kosten van deze procedure, daaronder begrepen alle kosten van de raadsman van verzoekster.

- 7. Aannemsters menen dat geen sprake is van een verborgen gebrek, omdat de directie op de hoogte was van de uitvoeringswijze en desalniettemin deze uitvoering heeft toegelaten. Aannemster staal heeft schriftelijk vier keer gewaarschuwd tegen de uitvoeringswijze, welke waarschuwingen aannemster civiel als penvoerder aan opdrachtgeefster, althans de directie heeft doorgegeven. Aan de waarschuwingsplicht is derhalve voldaan. Voor zover de vordering is gebaseerd op een verborgen gebrek, dient deze niet-ontvankelijk te worden verklaard omdat de vervaltermijn van paragraaf 12 lid 4 UAV 1989 is verlopen. Aannemster staal meent niet aansprakelijk te zijn onder de garantie omdat enerzijds zij geen gebrek heeft veroorzaakt en anderzijds het aanwezige gebrek, de roestvorming, in dit geval buiten de garantie valt omdat zij

heeft uitgevoerd hetgeen was overeengekomen. Aanneemsters concluderen derhalve beiden gelijkloidend:

Bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad opdrachtgeefster in haar vorderingen niet-ontvankelijk te verklaren althans deze als zijnde ongegrond en onbewezen te ontzeggen met veroordeling van opdrachtgeefster in de kosten van de procedure waaronder begrepen een toekenning voor de gemaakte kosten van de raadsman van aanneemsters.

de beoordeling van het geschil

8. Uit de stukken en de verklaringen van partijen ter zitting blijkt dat aanneemster staal de voorgeschreven staalconstructie van drie bruggen heeft aangebracht en dat daarboven aanneemster civiel betonconstructies, bestaande uit een in situ betonnen vloer en prefabbetonnen randelementen heeft aangebracht. Voorgeschreven was dat aanneemster staal de staalconstructie diende te conserveren daar waar deze niet door beton was beschermd. Aanneemster staal heeft derhalve de zij- en onderkant van de staalconstructie geconserveerd. Op die conservering heeft zij tien jaar garantie gegeven. Daarnaast heeft zij geadviseerd de conservering door te trekken tot 50 mm onder de randelementen (kerbs) van de betonconstructie. De directie heeft dat advies overgenomen en aanneemster staal heeft het zo uitgevoerd.
9. Opdrachtgeefster heeft gesteld dat bij de sloop voorafgaande aan het herstel van een van de bruggen is gebleken dat aanneemster staal veel meer dan 50 mm onder de kerbs heeft geconserveerd en dat dit ook zo was opgedragen, namelijk conservering onder de gehele kerbs door en vervolgens nog eens 50 mm onder de verdere betonconstructie. Aanneemster staal ontkent zulks en wijst op de door haar als productie 19a overgelegde herziening van de betreffende tekening die is goedgekeurd door W. Heuser, directievoerder staal namens Calatrava. Opdrachtgeefster verklaarde ter zitting die tekening eerst tijdens de procedure te hebben leren kennen. De tekening kwam niet in het archief van Arcadis, directievoerder civiel, voor. Op die grond ontkende zij ter zitting de echtheid van de handtekening.
10. Arbiters zijn van oordeel dat het onderzoek van opdrachtgeefster in het archief van Arcadis onvolledig moet zijn geweest, nu het gaat om een staaltekening die is goedgekeurd door de directie staal en zich dus naar alle waarschijnlijkheid zal bevinden in het archief van de directie staal. Het niet kennen van die tekening kan derhalve geen argument zijn voor het vermoeden van een onechte handtekening. Voor het overige heeft opdrachtgeefster het vermoeden niet onderbouwd, zodat arbiters daaraan voorbijgaan.

11. Uit de genoemde tekening blijkt dat, anders dan op een voorgaande versie, waarop wel een veel bredere strook onder het beton als te conserveren was aangegeven, aannemster de conservering 50 mm onder de betonconstructie zou doorzetten. Dat aannemster plaatselijk een veel bredere strook heeft geconserveerd, heeft zij derhalve onverplicht gedaan. Arbiters zijn van oordeel dat aannemster geen garantieverplichting op zich neemt op onverplicht uitgevoerd werk. Wanneer die extra conservering gebreken blijkt te vertonen, kan het niet zo zijn dat aannemster een zwaardere (garantie)verplichting heeft dan wanneer zij de betreffende strook niet zou hebben geconserveerd overeenkomstig hetgeen zij nader met opdrachtgeefster, dat wil zeggen met de directie staal is overeengekomen. Bovendien kan aannemster staal geen garantie verlenen op conserveringswerk dat zij niet kan onderhouden, omdat voor onderhoud sloop van een deel van de betonconstructie nodig zou zijn.
12. Dat aannemster staal alleen een strook van 50 mm onder de kerbs extra zou conserveren blijkt niet alleen uit de tekening, waarvan opdrachtgeefster de echtheid ten onrechte heeft betwijfeld, maar ook uit brieven en e-mails. Opdrachtgeefster heeft niet gesteld dat aannemster staal deze nadere overeenkomst niet correct is nagekomen. Bij de Nieuw Vennep Brug heeft de directie deze uitvoeringswijze ook geaccepteerd, hetgeen te meer erop wijst dat deze uitvoeringswijze was overeengekomen ook voor de Bennebroekerweg Brug.
13. Voor de rest werd de bovenzijde van de staalconstructie geacht te worden beschermd door de daarop waterdicht aan te brengen betonconstructie. Dit geldt evenzeer voor het prefabbeton als voor het in situ aangebrachte beton. De stelling van opdrachtgeefster ter zitting dat prefabbeton geen bescherming als bedoeld in het bestek biedt, heeft zij niet verder onderbouwd en achten arbiters in zijn algemeenheid onjuist. Arbiters zijn derhalve van oordeel dat in het werk van aannemster staal geen sprake was van een verborgen gebrek of garantiegebrek, terwijl aannemster staal uitdrukkelijk heeft gewaarschuwd voor de door haar geconstateerde uitvoering van de betonconstructie. Dat aannemster staal te laat zou hebben gewaarschuwd is onjuist: aannemster staal heeft haar eerste waarschuwing geschreven zodra haar de wijze van uitvoering van de betonconstructie bleek. Eerder kon zij niet waarschuwen. Daarmee ontvalt de grond voor de vordering van opdrachtgeefster jegens aannemster staal.
14. Aannemster civiel heeft al dan niet in overleg met de directie de kerbs niet geheel waterdicht op de staalconstructie aangebracht in afwijking van hetgeen

in het bestek wel was voorgeschreven. Voorts heeft aannemster civiel eveneens al dan niet in overleg met de directie een waterafstotende bescherming op de in situ betonnen vloer aangebracht in plaats van de voorgeschreven waterdichte laag. Het gaat daarbij mogelijkwijs om bij de oplevering verborgen gebleven gebreken. Aangezien de bruggen in de loop van 2004 zijn opgeleverd, eindigde de vervaltermijn voor het aanhangig maken van vorderingen op grond van verborgen gebreken ex paragraaf 12 lid 4 UAV 1989 vijf jaar na oplevering, althans na de onderhoudstermijn en dus uiterlijk in 2010. Het geschil is in juli 2012 aanhangig gemaakt, derhalve buiten de vervaltermijn en dus te laat, zodat niet-ontvankelijkverklaring dient te volgen.

15. De schriftelijke waarschuwingen door aannemster staal hebben te gelden als waarschuwingen door aannemster civiel in verband met de coördinatieovereenkomst. Voor zover derhalve aannemster civiel als penvoerder van de beide nevenaannemers staal en civiel de waarschuwing van aannemster staal van 8 oktober 2003 heeft doorgezonden aan de directie, heeft ook aannemster civiel voldaan aan de eventuele waarschuwingsplicht. Dat aannemster civiel die brief heeft doorgezonden blijkt uit de stelling van opdrachtgeefster bij memorie van repliek sub 11. Derhalve vervalt ook deze grond voor de vordering van opdrachtgeefster.
16. Arbiters concluderen derhalve dat opdrachtgeefster deels de aansprakelijkheid van aannemers niet heeft aangetoond, deels niet-ontvankelijk is in haar vorderingen. Arbiters zullen die vorderingen derhalve integraal afwijzen.
17. Aangezien partijen over en weer geen stellingen hebben aangeboden te bewijzen die, indien bewezen, tot een ander oordeel kunnen leiden, passeren arbiters hun bewijsaanboden.

de proceskosten en overige vorderingen

18. Nu opdrachtgeefster in het ongelijk is gesteld, achten arbiters het billijk dat opdrachtgeefster de proceskosten draagt. De door de Raad gemaakte kosten hebben tot en met het depot van dit vonnis ter griffie van de rechtbank te Amsterdam € 16.827,34 (waarvan € 2.900,14 aan btw) bedragen en zijn verrekend met de door opdrachtgeefster gedane storting. Arbiters bepalen de tegemoetkoming in de kosten van rechtsbijstand van aannemers in billijkheid op € 16.250,00. Ter zake van de proceskosten dient derhalve door opdrachtgeefster aan aannemers te worden voldaan € 16.250,00.

19. Partijen vorderen nog over en weer de uitvoerbaar-bij-voorraadverklaring van dit vonnis. Tegen deze vordering is door de respectieve wederpartijen geen verweer gevoerd, zodat dit deel van de vordering toewijsbaar is, nu uit de wet of de aard van de zaak niet anders voortvloeit. Arbiters zullen het vonnis derhalve uitvoerbaar bij voorraad verklaren.
20. Hetgeen eventueel nog meer of anders is gevorderd dient te worden afgewezen.

DE BESLISSING

Arbiters, rechtdoende als goede mannen naar billijkheid:

WIJZEN de vorderingen van opdrachtgeefster AF;

VEROORDELEN opdrachtgeefster ter verrekening van de proceskosten aan aanneemsters te betalen € 16.250,00 (zestienduizend tweehonderdvijftig euro);

VERKLAREN dit vonnis met betrekking tot de proceskostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad;

WIJZEN AF hetgeen meer of anders is gevorderd.

Aldus gewezen te Amsterdam, 11 juli 2013

w.g. E.J. van Sandick

w.g. J. Rossing

w.g. M.A.M. Beljaars